

- سرشناسه: حاجی‌ده‌آبادی، محمدعلی، ۱۳۴۴ - i Haci Dehâbâdi, M. Ali
 عنوان قراردادی: بررسی مسائل تربیتی جوانان در روایات . ترکی
 عنوان و نام پدیدآور: Islami Acıdan Gençlik Psikolojisi / M. Ali Haci Dehâbâdi S. Ali
 مشخصات نشر: Huseynizâde; aÇeviri Hasan Bedel
 Qum: Al-Mustafa International Translation and Publication Center
 1393 = 2014
- فروست اصلی: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ ۱۳۹۳/۱۴۹/پ۷۶
 فروست فرعی: نمایندگی ترکیه ۳
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۹۰۵-۲
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 یادداشت: ترکی استانبولی.
 آوانویسی عنوان: اسلامی...
 موضوع: جوانان - - احادیث؛ جوانان مسلمان
 موضوع: تربیت اخلاقی - - جنبه‌های مذهبی - - اسلام
 شناسه افزوده: بدل، حسن، ۱۹۸۰ - م، مترجم
 شناسه افزوده: Bede, Hasan
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۰۴۵۱ ب ۱۷ ح / ۲۳۰ BP
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۹۷۷۳۵

İslamî Açidan Gençlik Psikolojis

Dr. M. Ali Hacı Dehâbâdî
Dr. S. Ali Huseynîzâde

Çeviri
Hasan Bedel

Uluslararası El-Mustafa (s.a.a)
Tercüme Ve Yayın Merkezi

İslamî Açıdan Gençlik Psikolojisi

Yazarlar: Ali Ekber Babaî, Gulam Ali Azizi Kia, Mücteba Ruhani Rad

Çeviri: Hasan Bedel

Baskı tarihi: 2014

Yayın: Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi

Baskı: Narencistan - Tehran

Tiraj: 300

ISBN: 978-964-195-905-2

بررسی مسائل تربیتی جوانان در روایات

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
تیراژ: ۳۰۰
چاپ: نارنجستان
قیمت: ۱۱۵۰۰۰ ریال

نویسندگان: محمدعلی حاجی ده‌آبادی، سیدعلی حسینی‌زاده
مترجم: حسن بدل
زبان: ترکی استانبولی
چاپ اول: ۲۰۱۴/م/۱۳۹۳ ش / ۱۴۳۵ ق

© Kıtabın bütün hakları yayıncıya aittir.

- IRAN, Tehran, İnkılab Cad. Vesali Şirazi ve Kudüs caddesi arasında, Osku sok. No: 1003.
Tel: +98 21 66978920
- IRAN, Qom, Şehitler Meydanı Hüccetiye Cad. Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Tercüme Ve Yayın Merkezi.
Tel: +98 25 37839305-9
- IRAN, Qom, Muhammed Emin Bulvanı Salarya yol ayrımı Uluslararası El-Mustafa (s.a.a) Satış Ve Basın Bürosu. Tel: +98 25 32133106 fax: +98 325 2133146

www.pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

Bu eserin hazırlanmasında katkıda bulunanlardan teşekkür ederiz.

İçindekiler

› Başlarken.....	9
------------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

Bir Müslüman'ın Gençlere Karşı Bakışı Nasıl Olmalıdır?

› Giriş.....	19
--------------	----

› Birinci Konu: Bakışın Anlamı, İşlev ve Önemi	21
1. Bakışın Anlamı.....	21
2. Bakışın İşlev ve Önemi.....	22
3. Gayr-i İslâmî Bakışta Gençlik.....	25

› İkinci Konu: Genç Kimdir?	30
1. Allah'ın En Güzel Yaratığı Eseri, Gençlik.....	32
2. Bilinmeyen Değer, Gençlik.....	33
3. Gençlik Çağını Ganimet Bilmek.....	34
4. Gençlik Döneminden Faydalanmak, Peygamberin (s.a.a.) Duası.....	35
5. Dindar Genç, Allah'ın İftihar ve Kıvanç Kaynağıdır.....	36
6. Gençlik, Sorumluluk ve Görev Döneminin Başlamasıdır.....	37
7. Kıyamet Gününde Gençlik Hakkında Hesaba Çekilme.....	38
8. Gençliğin Çehresindeki İyiler ve İyilikler.....	38

9. Güzel Ahlaklı Gençler Toplumun Gizli Hazinesidir	39
10. Genç, İlahî Rahmet ve Lutfun Kapsamındadır	44

› Üçüncü Konu: İslâm Dini Açısından Gençlik Çağının En Önemli Özellikleri.....	46
1. Kolay Etkilenen ve Yetenekli Ruh Yapısı.....	47
2. Şiddetli Ruhsal Bunalımlar	48
3. Din ve Mânevîyatta Eğilim.....	51
4. Fiziksel Güç ile Dolu Genç.....	55
5. Gencin Akli (Ussal) ve İdrakî (Anlayıp Kavrama) Yetenekleri	57
6. Genç ve Yetersiz Bilgi, Birikim.....	58
7. Alınganlık ve Hassasiyet	60
8. Gencin Güzellik Arayışı ve Güzel Olma Arzusu.....	61
9 ve 10. Gencin Birey Olma ve Sorumluluk Alma İsteği.....	62
11. Yumuşak Kalplilik ve Esneklik	63
12. Gencin Arzu ve Hayalleri.....	64
› Sonuç.....	66

İKİNCİ BÖLÜM

Ergen ve Genç Terbiyesi (Eğitim)'ndeki Usul ve Yöntemler

› Giriş	69
› Birinci Konu: Tasvip Edilen Davranışların Ortaya Çıkma ve Güçlendirilmesi Usulü	71
1. Fikir ve Gidişat Birliği.....	71
2. Dolaylı Yöntemlerin Doğrudan Yöntemlere Önceliği	74
3. İyi Niyet	77
4. Olumlu Düşünce.....	79

5. Sevgi ve Mahabbete Dayanan Eğitim.....	80
6-7. İşbirliği ve Sorumluluk Vermek.....	84
) İkinci Konu: Olumsuz Davranış, Duygu ve Bakış Açısının	
Düzeltilmesine Dair Usuller.....	86
1. Haklı ve Mantıklı İhtiyaçların Karşılanması.....	89
2. Az ve Öz Sınırlama ile Kontrol ve Hidayet Etmek.....	93
3. Kendini Kontrol Etmek ve İç Denetime Özendirmek.....	94
4. İyiliği Emredip, Kötülükten Menetmek Kültürünün Özellikle	
Aile İçerisinde Yaygınlaştırılması.....	97
a. İyiliği İsteyen Nasihatler.....	99
b. Olumsuz Davranışlar ve Sonuçları Hakkında Bilgilendirmek.....	102
c. Yoldan Çıkmışların Oyun ve Hilelerine Karşı Bilinçlendirmek.....	104
d. Pozitif Tedavi Metodu, Olumlu ve Doğru Davranışların Ortaya	
Çıkarılıp Takdir Edilmesi.....	106

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gençler İçin Eğitim ve Öğretimin Kapsamı

) Giriş.....	111
1. Kendini Tanımak.....	112
2. Toplumsal, Medeni Kuralların ve Toplumdaki Diğer Fertler ile	
Olumlu İlişkiler Kurmanın Öğretilmesi.....	115
a. Büyükler ve Yaşlılar ile İletişimin Öğretilmesi.....	116
b. Yaşlıların Deneyim ve Tecrübelerinden Faydalanmanın Öğretilmesi.....	118
c. Büyüklerin Davranışlarından Örnek Alınmasının Öğretilmesi.....	118
3. Toplumsal Olaylara Karşı Bilinçli Bakış Açısı Kazandırmak.....	120
4. Gerekli Bilgi ve Eğitimlerin Fiziksel Güç ve Sağlıkın	
Olgunlaşması İçin Gösterilmesi.....	122
5. Ebeveynler ile İlişkilerin Düzeltilmesine Dair Gereken Eğitim.....	124

6. Gençlerin Dinî Tanıma ve Mânevî Yönden Yetiştirilmesi	
Eğitimine Özen Gösterilmesi.....	134
a. İslâm hukuku ve fikhî açıdan olması ve olmaması gerekenler (Vacibat ve Muharremat).....	135
b. Müstehap ve mekruhların öğretilmesi.....	136
c. Din ve dindarlık terbiyesinin temellerinin öğretilmesi.....	137
d. Kur'ân okumanın öğretilmesi.....	139
e. Din inancı ve bilgilerinin öğretilmesi.....	140
7. Ahlâkî Kural ve İçeriklerinin Öğretilmesi.....	141
8. Cinsel bilgilerin öğretilmesi.....	147

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Rivayetler Mecmuası

› Birinci Konu: Gençliğin Önem ve Değeri.....	157
› İkinci Konu: Gençin ve Gençliğin Özellikleri.....	163
› Üçüncü Konu: Gençlerin Eğitimi Metodu (Usulü).....	180
› Dördüncü Konu: Gençleri Eğitme Yöntemleri.....	197
› Beşinci Konu: Gençlerin ve Ebeveyn (Anne ve Baba)'lerin Sorumlulukları.....	213
› Altıncı Konu: Toplumun Gençlere Karşı Genel Bakışı.....	217
› Yedinci Konu: Gençlik Öğrenim Programının İçeriği.....	219
› Sekizinci Konu: Eğitimin Sınırları.....	221
› Dokuzuncu Konu Nefsin Gençliği.....	228
› Onuncu Konu Genç Eğitiminde Zararların Tanıtımı.....	230
› Kaynaklar.....	241

Başlarken

Ettikçe artış eğilimi gösteren intihar, yaralama, öldürme, cinayet, kapkaç, terör ve global savaş tehlikesi gibi modern çağla birlikte azgınlaşan insanın varlığını tehdit ve yok etmeye yönelik eylemlerin dayatması ile birlikte din ve ahlak eğitimi, hem akademik hem de pratik anlamda yeniden insanlığın gündemine girmiştir. Özellikle gençler arasında İslamiyet'e ve manevi değerlere karşı büyük bir ilgi duyulmaya başlanılmıştır.

Dikkatinin kendine yöneldiği gençlik döneminde, ruh ve bedenden oluşan varlık yapısının farkına varan genç, içinde bulunduğu dünyanın sınırlılıklarına takılmadan kendini yerli yerine konumlandırabilmesi için, aşkın ve insanın varlık özülüyle örtüşen evrensel değerler sistemine ihtiyaç duymaktadır. Fakat gençlik dönemindeki hakikat özlemi ve anlam arayışı, maddi değerlere ve haz kültürüne dayalı modern dünyada imkânsız gibidir.

İslam dini ve önderleri gençlere çok ehemmiyet vermiş, yüce insani kemallere gençlik döneminde ulaşılabilirliğini hatırlatarak, özel bir eğitim metodu sunmuştur. Zira İslam'ın vazgeçilemez temel esaslarından biri "Nesil güvenliği"dir. Eşsiz bir hayat nizamı olan İslam, ortaya koyduğu "Akıl,

din, can, mal ve nesil güvenliği” kuralı ile insanlık için asla vazgeçilemez olan bu beş temel unsurun korunmasını kesin bir dille emretmiş, bunun temini için kesin hükümler koymuştur.

“Yepyeni bereketli bir nesil” yetiştirme göreviyle yükümlü Peygamberimiz ve Masum İmamlar zulüm, baskı, çirkef asrı olan karanlık Cahiliyet Döneminde, dikenler ve ayrık otları arasında gerçekten gül gibi tertemiz pırl pırl bir nesil yetiştirmişlerdir. On dört masumun hepsi hayatlarını gençlere adanmışlardır. Onlar, rahmet insanları olarak gençlere sonsuz sevgi, şefkat ve hoşgörü ile muamele ediyorlardı. Allah Resulü’ün getirdiği yüce dinin iman, cihad, takva, ihlâs, ilim, ubudiyet ve medeniyet anlayışı özellikle gençlerde derhal yankısını buluyordu. Gençler, İslâm’ı kabul etmeye yaşlılardan daha yakın idi.

Hidayet önderlerinin bu görevi aynı şekilde eğitimciler içinde geçerlidir, mürebbiler nesilleri mahir birer usta gibi inşa etmelidir. Psikolojik ve sosyolojik zemine münasip bir yapılanmaya gitmelidir. Ayakları yerden kesilmiş his ve hevesleri birer fikir gibi algılayarak tatbik sahasına koymaya kalkışmamalıdır.

Bu husustada bizlere en güzel örnek olacak hiç şüphesiz masumlardır, onların hadisleri, siyrelere ve sünnetleri gençlerin psikolojilerini anlamada, davranışlarımızın nasıl olması gerektiğinde bizlere yol gösterecektir.

Elinizdeki kitap; eğitim bilimleri, ilahiyat, İslâmî ilimler ve İslâmî eğitim ve öğretim bölümlerindeki öğrenciler için kaynak kitap unvanıyla hazırlanmıştır. Umulur ki üniversite camiasının dışında konuya ilgi duyan başkaları da bu kitaptan faydalanırlar.

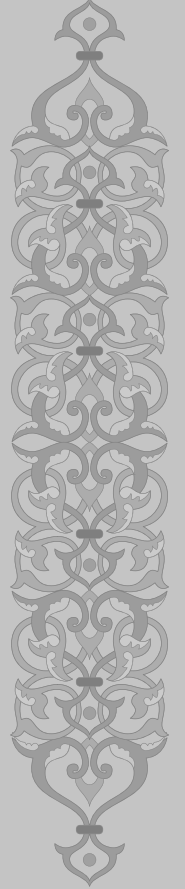
Değerli üstadlar ve görüş sahiplerinden bizimle işbirliği yaparak, bize yol gösterip önerilerde bulunarak yapıcı eleştirileriyle bu eserin eksikliklerinin giderilmesi ve toplumun

ihtiyacı olan konularda başka eserlerin hazırlanması hususunda yayınevimize yardımcı olmalarını rica ediyoruz.

Son olarak araştırma bu eseri telif eden sayın yazarlara, Türkçe'ye kazandıran çevirmenimize, editörüne, yayına hazırlayanlara Yayınevimiz adına teşekkür ederiz.

el-Mustafa Üniversitesi Türkiye Temsilciliği
el-Mustafa Yayınları

Önsöz

Gençlerin terbiyesi (eğitimi) konusunun bütünü ile ilgili, onun ilkeleri, konunun analizi ve sentezini Mâsumlar'ın (a.s.) sözleri ekseninde yapmaktan, o kadar çok bilgilerden dolayı, İslâm'ın terbiye (eğitim) düşüncelerinin açıklanmasında çeşitli yöntemler ve eğilimler göze çarpmaktadır. Modern çağdaş görüşlerin projeleri ile eğitim ve öğretim örnekleri ve uygulamaları dinî metinlerden göstermek için bazıları sadece kendi eğilimlerini daha çok yüzeysel yollara ve dinî öğretilere atıfta bulunurlar; ancak bunlar az inceleme ve açıklamalar yoluyla çalışmış olurlar. Bazıları da kendi konularını genelin ve örfün (bilinen geleneklerin) ötesinde kendi uzmanlık ve detaylı görüşlerinden derin bilimsel ve delillerle önemli mesafe getirmektedirler.

Bu kitapta, diğerlerinden farklı olması gerektiğinden İslâmî eğitim konularındaki projeyi göstermeye yöneliktir. Elbette mükemmel yeni bir çeşit yöneliş getirmek iddiasında değiliz; ancak söz, konusundan dolayı, yani çocuk ve ergen yönünden bir yenilik getirmektediriz. Aşağıdaki bilgiler projemize açıklık kazandırmaktadır:

Bu kitapta hâkim olan asıl yöneliş, dinî metinlerden alıntılar ve ilki tamamen kapsayıcı miktarda konuya bağlı yorumları dinî metinlerden alınarak yapılan çalışmadır. Burada sırasıyla ilgili konuda ilgili "alıntılar" rastlanır. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda gerekli ve beğenilmiş olanlara bakılmamıştır. Bu işin anlaşılmasında dikkat çekmek amacıyla dinî olmayan metinden anlama bir görüş yüklemek olsa da dinî metinlerden,

rivayet edilen hadislerden oldukça çok kullanılan deliller yer alır. Elbette, şüphesiz; araştırma ve inceleme sırasında bu delillerle dikkati çeken fikhî ve hadis rivayetlerine dayanan konular ortaya çıkmaktadır; usulden ve geçerli kaidelerden anlaşılması için ilk ihtiyaç olan içtihadı dayanan rivayetlerden yararlanılmıştır; ancak anlaşılması için gerekmeyen her çeşitten zayıf ve itibar edilmeyen hadisleri her ne kadar gönülde yer etmiş olduğundan dinî unvanıyla okuyucuya gösterildi. Dinî yöntemlerden gençler faydalanabilsin diye bunları gösterelim dedik. Bundan sonra hadislerin neye bağlı ve irtibatları, dinî tarzların delillerini düzenleyelim. Burada tarz ve kural, hadisin anlaşılmasıdır ve elbette burada belirtilen her bir tarzın dışında olan tarz hatadır. Sonda bu uygulama da sonuçta biçim ve zorluklara açıklık getireceğini arz edelim.

Ancak, eğer az da olsa şüpheli konular üzerinde durulması olmuşsa, bu konunun önemi ve zarureti hakkında ilmî havza olan medrese çevrelerini ilgilendiren öz konularından olmasına rağmen şimdiye kadar ciddi ve buna uygun çalışmaya yönelme görülmemektedir.

Toplum, ülke nüfusunun oldukça çoğunu genç ve öğrenciler teşkil ettiği için bunlara cevap verecek programlar yapmaya zaruri ihtiyaç duymaktadır. Onların eğitimi ve hidayeti (yol gösterilmesi) için bunun yapılabilmesi, ülkenin en asli konularından biri olarak kararlaştırılmıştır. Şüphesiz, gençlerin işleriyle ilgili konularda İslâmî fikirlerden elde edilen bilgilere dayalı sağlıklı programlar ve yöntemler, buna uygun eğitim ve kültür politikalarını yerine getirmeye uygulamalar, gençler için bilgi ve kültürde zenginlik kazandırmasından dolayı faydalı ve kârlı olur.

Bu kitapta istenilen şey iki kısımda gösterilecektir:

Birinci Kısım; “Gençlerle ilgi Rivayetlerin Tahlili” gençlerin ve ergenlerin eğitimini kapsamına, masumlardan rivayet edilen haberlere ve onlarla bizim elde ettiğimiz anlamlarla mantukî bağ kurmakla düzenlenmiştir. Bu kısmın konuları üç bölümde gösterilmiştir:

Birinci Bölüm: “İslâm’ın Gence Bakışı” projesi olmaktadır. Bu konuda gençler ve gençlik nitelikleri hakkındaki dinî metinlerden yararlanılarak açıklamalarda bulunulmuş ve gençlik çağını ilgilendiren sözleri göstermekteyiz. Çalışmamız, İslâm’ın gençle ilgili bakışını göz önüne sermektedir.

İkinci Bölüm'de "Gençliğin Eğitiminde Usul ve Yöntemler" dinî metinlerdeki görüşlere göre araştıma yapılarak düzenlenmiş iki grup usulde ele alınmıştır:

Birinci Gruptaki usul, gençliğin gidişatı ve hasletleri yönünden iyi ve doğru inançlara ait bilgilendirmeyi göstermekte olan gençlerin hidayeti (doğru yolu gösterme) makamındadır.

İkinci Grup usul, uygun olmayan fikirlerden ve gidişatın engellenmesi konusuna dikkat edilerek bakılması ile kararlılığın edinilmesi makamındadır.

Üçüncü Bölüm: Gençlerin uygunsuz fikir ve eylemlerinden elde ettikleri durumların sorularına karşı soruların uygun ve kararlı olmaları için gereken cevapları teşkil eder. Gençlerin eğitilmesi ile ilgili verilmesi gereken bilgiler "Gençler İçin Eğitim ve Öğretimin Kapsamı" adı altında gösterilmiştir. Burada altı prensip kapsamında çeşitli boyutlarda insanın eğitimindeki sözler, bu bölümün içeriğinde, gözler önüne serilmektedir.

İkinci Kısım'da Gençlere ilişkin rivayetlerin tümü ele alınarak "Rivayetler Mecmuası" adı altında toplanmıştır. Bu rivayetler Arapça'dır ve anlaşılması için Farsça'ya tercüme edilerek bu delillere uygun olanları yapabilsinler diye onlardan garantili ve gerekli olanlar gösterilmektedir.

Bu nâciz çalışma, İslâm'ın gösterdiği terbiyeden ergen ve gençlerin ilgileneceği sözlerden yer verilmesiyle dostların da istifade etmeleri için meydana getirildi. Bundan Hazret-i Bakıyyetullahî'l-Âzam'ın kabul buyurması ümidi ile yapılmıştır.

Muhammed Ali Hâcîbâdî

Seyyid Ali Huseynîzâde

19 Nisan 2004